**Otázka:** Ústavní právo – Ústava

**Předmět:** Společenské vědy

**Přidal(a):** bezejmenna

**Ústavní právo je soubor právních norem upravující nejdůležitější právní vztahy ve státě** a to:

- Uspořádání státu
- Rozdělení a výkon státní moci
- Základní práva a svobody občanů

**Ústava je souhrn právních norem závazných pro všechny orgány a občany státu.**

Je uskutečňována v celém právním řádu i v jednotlivých rozhodnutí úřadů a soudů, to znamená, že ČR je státem ústavním a právním.

**Právní stát** je stát vázaný svým právem, vč. Mezinárodních závazků, které přijal.

Charakteristickými znaky PS je **SUVERENITA LIDU** (vyjadřuje nadřazenost občana nad státem v podobě kodexu lidských práv) a princip **DĚLBY MOCI** (vyjadřuje rozdělení moci na moc výkonnou, zákonodárnou a soudní a jejich nezávislost)

Ústava se skládá z ústavních zákonů. Dohromady to tvoří **ÚSTAVNÍ POŘÁDEK**, jehož součástí

je Ústava **ČR z r. 1992, Listina základních práv a svobod z roku 1991 a ostatní ústavní zákony.**

Zákony, které jsou součástí ústavního pořádku, jsou **nadřazeny** ostatním zákonům. Nad dodržováním dohlíží Ústavní soud.

## ÚSTAVA ČESKÉ REPUBIKY

Ústava se skládá z preambule, tj. úvodní prohlášení, 8 hlav a 113 článků.

Hlavy:

1. Základní ustanovení
2. Moc zákonodárná
3. Moc výkonná
4. Moc soudní
5. NKÚ
6. ČNB
7. Územní samospráva
8. Přechodná a závěrečná ustanovení

## HLAVA – ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

ČR je jednotným demokratickým právním státem

Zdrojem státní moci je lid

Státní moc slouží všem občanům

Lid vykonává státní moc prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.

## HLAVA – MOC ZÁKONODÁRNÁ

Moc zákonodárnou vykonává parlament, který je dělen na 2 komory:

POSLANECKOU SNĚMOVNU

SENÁT.

**POSLANECKÁ SNĚMOVNA**

Má 200 poslanců, kteří jsou voleni na dobu 4 let.

Poslanci jsou voleni podle poměrného zastoupení.

Do PS může být zvolen každý občan ČR, který má právo volit a dosáhl věku 21 let.

Voliči dávají hlasy kandidátům jednotlivých stran.

**SENÁT**

Má 81 senátorů, kteří jsou voleni na dobu 6 let, každé 2 roky se volí 1/3 senátorů.

Voliči volí jednotlivé kandidáty.

Zvolen může být občan ČR, který má právo volit a dosáhl věku 40 let.

Má kontrolní a stabilizující funkci .

**Kontrolní funkce** spočívá v tom, že kontroluje návrhy zákonů poslanecké sněmovny, schvaluje je nebo zamítá nebo vrací PS s pozměňovacími návrhy.

**Stabilizující funkci** vykonává tak, že jej nelze rozpustit.

Poslanecká sněmovna projednává, na rozdíl od Senátu, všechny návrhy zákonů. Senát nemusí projednat všechny, pokud se k zákonu nevyjádří do 30 dnů, je zákon přijat.

**Zákonodárná iniciativa** je právo podávat návrhy zákonů. ZI mají poslanci, skupiny poslanců, krajské zastupitelstvo, vláda a senát.

Obě komory jsou způsobilé se usnášet za přítomnosti alespoň 1/3 členů.

**HLAVA – MOC VÝKONNÁ**

Moc výkonnou vykonává:

- Prezident
- Vláda
- Státní zastupitelství
- Ministerstva
- A jiné správní orgány

**Prezidentrepubliky**

Představuje hlavu státu

Je volen Parlamentem na volební období 5 let

Je vrchním velitelem ozbrojených sil

Za své funkce není odpovědný

Nikdo nemůže být zvolen 2x za sebou

Rozhodnutí, která může učinit sám:

- Jmenování, odvolání předsedy vlády
- Svolání zasedání PS, rozpuštění
- Jmenování soudců Ústavního soudu, předsedy, místopředsedů
- Právo milosti
- Jmenování prezidenta NKÚ
- Jmenování členů Bankovní rady ČNB

Rozhodnutí, který vyžadují podpis předsedy vlády (tj. kontrasignace):

- Zastupování státu navenek, vyhlašování voleb do PS a S
- Jmenování a povyšování generálů
- Propůjčování a udělování státních vyznamenání

**Vláda**

Je vrcholným orgánem moci výkonné

Skládá se z předsedy vlády, místopředsedů, ministrů

Jmenování vlády

Předsedu vlády jmenuje prezident -> na jeho návrh jmenuje ostatní členy vlády -> pověří je řízením ministerstev -> vláda do 30 dnů předstoupí před PS a požádá ji o vyslovení důvěry

pokud PS vysloví nedůvěru -> proces se opakuje

pokud PS opět vysloví nedůvěru -> prezident jmenuje předsedu na návrh předsedy PS

pokud PS opět vysloví nedůvěru, může prezident PS rozpustit a vyhlásit předčasné volby.

PS může vyslovit vládě nedůvěru, pokud je návrh na vyslovení nedůvěry podán nejméně 50 poslanci.

Člen vlády skládá slib do rukou prezidenta, demisi prostřednictvím premiéra.

Premiér podává demisi do rukou prezidenta.

Vláda podá demisi v případě, když PS jí vysloví nedůvěru nebo zamítla žádost a vyslovení důvěry.

**Vláda je oprávněna vydávat nařízení vlády = tj. podzákonné právní předpisy**

**HLAVA – MOC SOUDNÍ**

Vykonávají nezávislé soudy

**SOUDCE** nelze proti jejich vůli odvolat nebo přeložit k jinému soudu

jmenuje prezident

jmenován může být bezúhonný občan, který má právnické vysokoškolské

vzdělání

při výkonu funkce je nezávislý

**SOUDY** jsou k tomu, aby poskytovaly ochranu právům, a rozhodovali o vině a trestu

za TČ

při rozhodování jsou vázány zákonem

účastníci mají před soudem rovná práva

jednání jsou ústní a veřejná, pokud to zákon nestanoví jinak

**Soustava soudů:**

- Nejvyšší soud ČR – na stejné úrovni s NSS
- Nejvyšší správní soud – Brno
- Vrchní soudy – Praha, Olomouc
- Krajské soudy
- Okresní soudy – základní stupeň soudní soustavy, můžou být jinak označené

Ústava dále zakotvuje i **Ústavní soud** se sídlem v Brně. Jeho úkolem je chránit ústavní pořádek. Má 15 soudců,které jmenuje prezident se souhlasem senátu na dobu 10 let. Soudcem ÚS se může stát občan volitelný do senátu s 10 letou právnickou praxí.

ÚS rozhoduje jako jediný o zrušení zákonů nebo usnesení.

**HLAVA – NKÚ**

Nezávislý orgán který vykonává kontrolu hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu. V jeho čele stojí prezident NKÚ a viceprezident (jmenováni prezidentem ČR)

**HLAVA – ČNB**

Je ústřední bankou ČR, právnická osoba se sídlem v Praze, ale nezapisuje se do obchod rejstříku

**ČNB** – určuje měnovou politiku

- Řídí oběh – vydává do oběhu mince a bankovky
- Vykonává dohled nad bankovní činností
- Zajišťuje stabilitu č měny

**HLAVA – ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA**

**Obce** – základní územně samosprávné celky

**Kraje**– vyšší územně samosprávné celky